

ЛІТАРАТУРА ЛІ МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАТЛЕННЯ СІАУЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

№ 12 (1546)

Пятніца, 10 лютага 1961 года

Цана 4 кап.

Дзень шчырых размоў

Пісьменнікі сярод рабочых кавальскага цэха.

Дзень шчырых размоў — так, бадай, больш правільна можна назваць гэтых мерапрыемстваў, хочь у планах яго запісана — «Дзень пісьменніка на аўтазаводе».

Справа ў тым, што гэты дзень будзе ўспрымаць як рэспубліканскі прадпрыемства пісьменнікі не толькі чыталі свае творы і расказвалі аб іх, але і влі шчырыя размовы аб усім тым, што хваляе простага савецкага чалавека, будаўніцкага сямігодкі, будаўніцка камунізма.

Сустрэча з мінскімі аўтазаводцамі не зусім звычайная ішч і таму, што праводзіла яна не ў Палацы культуры вечарам, пасля працоўнага дня, не на адстрайнай пляцоўцы, а неспрэчна ў цэхах, у час абедзённага перапынку.

Тут не было гэтага афіцыйна-ўрачыстага падзелу: пісьменнікі — на сценцы, аматары літаратуры — у зале. Людзі сядзелі ў крэслах, на табурэтках, запойнікі праходзілі, сядзелі на падлогах. Аказалася, дарма непакоіліся некаторыя пісьменнікі, што сустрэчы не абудзецца: абедзённы перапынак — адна гадзіна. Але аказалася, што пабедзіць у сталовай можна за дзвесці — п'ятнаццаць хвілін. Такім чынам 45 хвілін — слушаць вершы, задаваць пытанні, выказаць свае думкі і пажаданні.

Вось так было ў кавальскім цэхах. Чырвоны куток тут абсталявалі аўтазаводцамі, а астатнія, у тым ліку, амерыканцы, усе ўжыліся, што жадуў сустрэцца з А. Астрэйкам, М. Танкам, М. Хведаровічам, С. Шухавічам. Пэты чыталі па адным — да верш, потым падпісалі аўтаграфы на кніжках, якія момант было набыць у цэхах, фатаграфаваліся на паміж і адзеквалі на пытанні. Яны былі розныя:

- Што пішаце цяпер?
— Чаму няма твораў пра аўтабуду?
— Калі змогу прыедзеце на завод?
— Я чытаў кнігу... Я нецікава не пісаць.
Найбліж адказаць, чаму кніга не

зацікавіла чытача. Можна, яна не праціпа густу? А можа, і сапраўды няўдала?
— Пісьменнік недасканалы вывучыў жыццё, — гаворыць рабочы.
Папрук заслушаны. Каб напісаць добрую кнігу, трэба добра ведаць жыццё, асродка, пра яго піша. На жаль, бывае і так, што пісьменнікі — тры разы наведзе той ці іншы завод і адразу здае за агляданне ці аповесць. Зразумела, што такіх скарасаваў кніга не будзе мець поспеху ў чытача.

Трэба пагадзіцца, што сапраўдных героў для твораў і сапраўдных жыццёвых канфліктаў можна знайсці неспрэчна і на аўтазаводе. Гэта пацвердзіў і сам аўтазаводца А. Астрэйка. Ён прасторны, утульны, і амаль што ўсе ўжыліся, што жадуў сустрэцца з А. Астрэйкам, М. Танкам, М. Хведаровічам, С. Шухавічам. Пэты чыталі па адным — да верш, потым падпісалі аўтаграфы на кніжках, якія момант было набыць у цэхах, фатаграфаваліся на паміж і адзеквалі на пытанні. Яны былі розныя:

- Што пішаце цяпер?
— Чаму няма твораў пра аўтабуду?
— Калі змогу прыедзеце на завод?
— Я чытаў кнігу... Я нецікава не пісаць.
Найбліж адказаць, чаму кніга не

зацікавіла чытача. Можна, яна не праціпа густу? А можа, і сапраўды няўдала?
— Пісьменнік недасканалы вывучыў жыццё, — гаворыць рабочы.
Папрук заслушаны. Каб напісаць добрую кнігу, трэба добра ведаць жыццё, асродка, пра яго піша. На жаль, бывае і так, што пісьменнікі — тры разы наведзе той ці іншы завод і адразу здае за агляданне ці аповесць. Зразумела, што такіх скарасаваў кніга не будзе мець поспеху ў чытача.

Трэба пагадзіцца, што сапраўдных героў для твораў і сапраўдных жыццёвых канфліктаў можна знайсці неспрэчна і на аўтазаводе. Гэта пацвердзіў і сам аўтазаводца А. Астрэйка. Ён прасторны, утульны, і амаль што ўсе ўжыліся, што жадуў сустрэцца з А. Астрэйкам, М. Танкам, М. Хведаровічам, С. Шухавічам. Пэты чыталі па адным — да верш, потым падпісалі аўтаграфы на кніжках, якія момант было набыць у цэхах, фатаграфаваліся на паміж і адзеквалі на пытанні. Яны былі розныя:

- Што пішаце цяпер?
— Чаму няма твораў пра аўтабуду?
— Калі змогу прыедзеце на завод?
— Я чытаў кнігу... Я нецікава не пісаць.
Найбліж адказаць, чаму кніга не

зацікавіла чытача. Можна, яна не праціпа густу? А можа, і сапраўды няўдала?
— Пісьменнік недасканалы вывучыў жыццё, — гаворыць рабочы.
Папрук заслушаны. Каб напісаць добрую кнігу, трэба добра ведаць жыццё, асродка, пра яго піша. На жаль, бывае і так, што пісьменнікі — тры разы наведзе той ці іншы завод і адразу здае за агляданне ці аповесць. Зразумела, што такіх скарасаваў кніга не будзе мець поспеху ў чытача.

Трэба пагадзіцца, што сапраўдных героў для твораў і сапраўдных жыццёвых канфліктаў можна знайсці неспрэчна і на аўтазаводе. Гэта пацвердзіў і сам аўтазаводца А. Астрэйка. Ён прасторны, утульны, і амаль што ўсе ўжыліся, што жадуў сустрэцца з А. Астрэйкам, М. Танкам, М. Хведаровічам, С. Шухавічам. Пэты чыталі па адным — да верш, потым падпісалі аўтаграфы на кніжках, якія момант было набыць у цэхах, фатаграфаваліся на паміж і адзеквалі на пытанні. Яны былі розныя:

- Што пішаце цяпер?
— Чаму няма твораў пра аўтабуду?
— Калі змогу прыедзеце на завод?
— Я чытаў кнігу... Я нецікава не пісаць.
Найбліж адказаць, чаму кніга не

зацікавіла чытача. Можна, яна не праціпа густу? А можа, і сапраўды няўдала?
— Пісьменнік недасканалы вывучыў жыццё, — гаворыць рабочы.
Папрук заслушаны. Каб напісаць добрую кнігу, трэба добра ведаць жыццё, асродка, пра яго піша. На жаль, бывае і так, што пісьменнікі — тры разы наведзе той ці іншы завод і адразу здае за агляданне ці аповесць. Зразумела, што такіх скарасаваў кніга не будзе мець поспеху ў чытача.

Трэба пагадзіцца, што сапраўдных героў для твораў і сапраўдных жыццёвых канфліктаў можна знайсці неспрэчна і на аўтазаводе. Гэта пацвердзіў і сам аўтазаводца А. Астрэйка. Ён прасторны, утульны, і амаль што ўсе ўжыліся, што жадуў сустрэцца з А. Астрэйкам, М. Танкам, М. Хведаровічам, С. Шухавічам. Пэты чыталі па адным — да верш, потым падпісалі аўтаграфы на кніжках, якія момант было набыць у цэхах, фатаграфаваліся на паміж і адзеквалі на пытанні. Яны былі розныя:

- Што пішаце цяпер?
— Чаму няма твораў пра аўтабуду?
— Калі змогу прыедзеце на завод?
— Я чытаў кнігу... Я нецікава не пісаць.
Найбліж адказаць, чаму кніга не

зацікавіла чытача. Можна, яна не праціпа густу? А можа, і сапраўды няўдала?
— Пісьменнік недасканалы вывучыў жыццё, — гаворыць рабочы.
Папрук заслушаны. Каб напісаць добрую кнігу, трэба добра ведаць жыццё, асродка, пра яго піша. На жаль, бывае і так, што пісьменнікі — тры разы наведзе той ці іншы завод і адразу здае за агляданне ці аповесць. Зразумела, што такіх скарасаваў кніга не будзе мець поспеху ў чытача.

Трэба пагадзіцца, што сапраўдных героў для твораў і сапраўдных жыццёвых канфліктаў можна знайсці неспрэчна і на аўтазаводе. Гэта пацвердзіў і сам аўтазаводца А. Астрэйка. Ён прасторны, утульны, і амаль што ўсе ўжыліся, што жадуў сустрэцца з А. Астрэйкам, М. Танкам, М. Хведаровічам, С. Шухавічам. Пэты чыталі па адным — да верш, потым падпісалі аўтаграфы на кніжках, якія момант было набыць у цэхах, фатаграфаваліся на паміж і адзеквалі на пытанні. Яны былі розныя:

- Што пішаце цяпер?
— Чаму няма твораў пра аўтабуду?
— Калі змогу прыедзеце на завод?
— Я чытаў кнігу... Я нецікава не пісаць.
Найбліж адказаць, чаму кніга не

У ІВЕРСІТЭТЭ КУЛЬТУРЫ СТВОРАНЫ У РЭСПУБЛІКЕ НАДАЎНА.

Іх задача — даць слухачам пэўны аб'ём ведаў у галіне музычнага, тэатральнага, выяўленчага мастацтва, літаратуры, навукі і тэхнікі. Але справа гэта не протая. Народныя ўніверсітэты культуры абавязаны ўмець і даходліва прапагандаваць камуністычную ідэалогію, дапамагаць вырашаць адну з галоўных задач — фармаванне новага чалавека з камуністычным рысамі характара.

Цяпер у гарадах і раёнах рэспублікі працуе 131 народны ўніверсітэт культуры, у якіх займаюцца каля 40 тысяч чалавек.

АДНЫМ З ЛЕПШЫХ з'яўленняў Гомельскі ўніверсітэт мастацкага выхавання пры Палацы культуры імя Леніна. Ён арганізаваны ў 1958 г. Тут тры факультэты: музычны, тэатральны і выяўленчага мастацтва. Сярод прапаноў горада ўніверсітэт карыстаецца вялікай папулярнасцю. Пра гэта сведчыць пастаянны рост колькасці слухачоў. Так, у першым навучальным годзе яго наведвала каля 900 чалавек. Цяпер ва ўніверсітэце займаецца больш тысячы чалавек.

Добач са спецыяльнымі лекцыямі праграма прадугледжвае лекцыі па агульным пытаннях марксісцка-ленінскай эстэтыкі, прапаганды і папулярнаму важнейшым пастапоў партыі і ўрада. Перад слухачамі часта выступаюць партыйныя работнікі, лектары абкома і гаркома КПБ.

Кожная лекцыя, як правіла, суправаджаецца канцортам, паказам рэпрадукцый і карцінаў мастакоў і г. д. З гэтай мэтай у рабоце ўніверсітэта прымаюць шырокі ўдзел мастацтва, музыканты, мастакі, дамаструюцца кінафільмы. Універсітэт арганізоўвае выстаўкі карцін мастакоў, у Палацы штотод наладжваюцца пераходныя выстаўкі Мастацкага фонду ССРСР, у якіх са слухачамі факультэта выяўленчага мастацтва праводзіцца спецыяльныя заняткі.

Вялікую дапамогу ўніверсітэту аказваюць калектывы музычнага выхавання, гарадскія самадзейныя хоры і сімфанічны аркестр. Выступаюць перад слухачамі ўніверсітэта мастацтва абласнога драматычнага.

Да кожных заняткаў бібліятэка Палацы рыхтуе выстаўкі літаратуры і наладжвае абмен кніг. Для слухачоў ўніверсітэта спецыяльна арганізавана філіялка.

Вучобная праграма прадугледжвае правядзенне семінарскага заняткаў па факультэтах. Перад кожным з іх слухачам наведваюцца пытанні для абмеркавання, рэкамендуецца літаратура, арганізуюцца кансультацыі. Усе гэта забяспечвае актыўны ўдзел слухачоў у семінарска-навуковых занятках.

Кірую ўніверсітэтам мастацкага выхавання савет з 15 чалавек. Старшын савета — народны артыст БССР А. Рыбалчанка, загадчык навучальнай часткі — пенсіянер М. Хаец.

Слухачы высока ацэньваюць вялікае выхавальнае значэнне ўніверсітэта. Вось што піша інжынер завода «Рухавікавалі» тав. Дворнік: «Перахаішы надаўна на настаянне жылхства ў Гомель, я быў прымяна здзіўлены ў ўрадаванні, калі даведўся пра існаванне ўніверсітэта мастацкага выхавання. Я пра слухаў многа добрых лекцый аб музыцы, аб вялікіх мастаках. Таматыка цікава і разнастайна. Яна да шырокае кола ведаў, і чалавеку, які не ведае тэорыі музыкі, пасля наведвання заняткаў многае становіцца зразумелым».

А вось што піша настаўнік Баршчэўскай сярэдняй школы Рачыцкага раёна тав. Назары: «Най ўніверсітэт наведваў другі год. Як добра, што яго арганізавалі! Хочацца адлучыць выказаць падзяку ініцыятарам стварэння нашага ўніверсітэта. Працуючы на вёсцы настаўнікам малывання, часам шэжа адшукаць патрэбную літаратуру, ды і параіцца няма з кім. Я за 25 кіламетраў на спадарожных машынах забіраюся да Гомеля, каб пабываць на занятках ўніверсітэта. Столькі атрымаўся задавальнення, слухачы лекцыі аб мастацтве! Пасля лекцыі вяртаюся дадому з пачуццём задавальнення».

Праўдзена Палаца культуры дамагло партарганізацыі і праўдзена падфіяналі селсапарцелі «Перша мая» Уваравіцкага раёна арганізавалі ўніверсітэт культуры ў калгасе. Праграма яго разлічана на два гады навучання, заняткі праводзіцца два разы ў месяц. У праграму ўключаны тэмы па агульнапалітычным пытаннях, марксісцка-ленінскай эстэтыцы, мастацтву, сельскай гаспадарцы, атамум і літаратуры. Ужо праведзена на пяць заняткаў. Чытанне лекцыі суправаджаецца выступленнем мастацкай самадзейнасці Палаца культуры.

АДБРА працуе Гродзенскі гарадскі народны ўніверсітэт. Калі ў пачатку 1959 г. тут навучалася 300 чалавек, дык цяпер іх — 1.800. У 1960 — 1961 навучальным годзе створаны факультэты: літаратура-драматычны, музычны, навукі і тэхнікі, савецкага права.

Формы заняткаў ва ўніверсітэце разнастайныя: лекцыі-канцэрты, тэматычныя вечары, сустрэчы з пісьменнікамі і дзеячамі мастацтва, наватарыя вытворчасці, абмеркаванне асобных твораў, выстаўкі і інш. На факультэце навукі і тэхнікі праведзена ў мінулым годзе 12 заняткаў. Асабліва добра прайшлі заняткі па тэме аб аўтаматызаванай і механізаванай ў прамысловасці. З цікавай лекцыяй у прамысловасці ў выступіў кандыдат тэхнічных наву тав. Канаваў (Мінск). Пасля лекцыі для слухачоў

была арганізавана кансультацыя і паказан навукова-папулярны фільм. На літаратура-драматычным факультэце таксама праведзена 12 заняткаў. Асабліва добра прайшлі заняткі: «Тэма сучаснасці ў беларускай літаратуры», у якіх прынялі ўдзел пісьменнікі. Лекцыю прачытаў Ул. Карнаў, затым выступілі Я. Скрыган, Р. Нахай, П. Прыходзька. У фазе быў арганізаваны продаж кніг беларускіх пісьменнікаў.

На ўсіх факультэтах ўніверсітэта арганізавана чытанне лекцыі грамадска-палітычнага цыкла. Цяпер праводзіцца вывучэнне матэрыялаў маскоўскай Народнай прадастаўкі камуністычных і рабочых партыі.

Другі год пасля працы народны ўніверсітэт у саўтасе «Ваўкавыскі» Ваўкавыскага раёна, у якім 256 слухачоў, галоўным чынам рабочых.

Заслугоўвае ўвагу работа ўніверсітэта навукі і культуры пры Рачыцкім дрэвапрацоўчым камбінаце. Тут працуюць два факультэты: навукова-тэхнічны і літаратуры і мастацтва. Заняткі наведваюць больш 200 чалавек. Праграма навукова-тэхнічнага факультэта прадугледжвае азнамяненне слухачоў з навінымі дасягненнямі навукі і тэхнікі, з новым у дрэвапрацоўчай прамысловасці і прымяненнем яго на сваім прадпрыемстве.

Вучоба ва ўніверсітэце становіцца ўплывае на калектывы, асабліва на моладзь, спрымае развіццё спаборніцтва за званне ўдзяльніка і брыгад камуністычнай працы. Толькі з ліку слухачоў дамагаецца гэтага звання на прадпрыемстве звыш тав. чалавек. Многія з іх паказваюць высокія ўзроўні працы.

ВУХГАДОВЫ шлях развіцця ўніверсітэтаў культуры вызначаецца не толькі поспехамі. Як і ва ўсякой новай справе, і тут ёсць няўдачы, недахопы і памылкі. ЦК КПСС у пастанове «Аб рабоце ўніверсітэтаў культуры» абодзе ў народную ініцыятыву па стварэнні ўніверсітэтаў, адначасна станоўчае ў іх рабоце і разам з тым удзяляе на суэрэйныя недахопы ў іх арганізацыі. ЦК КПБ у лістападзе 1960 г. намяніў і зацвердзіў канкрэтныя мерапрыемствы, якія забяспечваюць далейшы развіццё гэтай новай формы вучобных працоўных.

Найбольш сур'ёзны недахоп, як адзначаецца ў пастанове ЦК КПСС, — захаванне культурніцтва на шкоду ідэінаму марксісцка-ленінскаму выхаванню працоўных. Характэрным прыкладам ўніверсітэта культуры, у якім сур'ёзна праца па навучэнню і выхаванню працоўных памяняецца забавамі, можа служыць Маладзечанскі. Тут для слухачоў не чытаюцца лекцыі на грамадска-палітычны тэмы, на пытанні марксісцка-ленінскай эстэтыкі, папулярныя лекцыі па музыцы. Ва ўніверсітэце няма прадуманата вучэбнага плана. На сутнасці, усёй работай кіруе Белдзяржфілармонія. Гарадскі аддзел культуры заключыў з ёю дагавор на пэўную колькасць лекцыяў-канцэртаў на цэлы навучальны год (па 1 200 рублёў за лекцыю), і больш у працу ўніверсітэта ён не ўмешваецца. Белдзяржфілармонія ж па сваёму жадаю два разы ў месяц праводзіць лекцыі-канцэрты, прычым іх можна хутчэй назваць канцэртамі. Заняткаў па іншых пытаннях у гэтым навучальным годзе яшчэ не праводзілі.

Таксама шкодна для справы і другая крайнасць — акадэмічны абстрактна-асветніцкі падыход да арганізацыі працы ўніверсітэтаў культуры.

Узровень работы народных ўніверсітэтаў вызначаецца складам лектараў. Рэспубліканскае Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў, яго аддзяленні на месцах разам з партыйнымі камітэтамі правялі вялікую работу па агураванню лектарскага сіла. Да выкладання ва ўніверсітэтах прыцягнуты сотні лепшых прадастаўкі інтэлігенцыі. Многія з іх, выконваючы свой патрыятычны абавязак, бескарэспандэнтна аддаюць свае веды народу. Да ліку такіх можна аднесці П. Нікіфарова (выконваючага абавязкі загадчыка кафедры гісторыі выяўленчага мастацтва Тэатральна-мастацкага інстытута), А. Вейнік — члена карэспандэнта Акадэміі навук БССР, Д. Камісарова — загадчыка аддзялення тэорыі музыкі Мінскага музычнага вучылішча імя Глінкі, Н. Творышчына — кандыдата філагічных навук, выкладчыка Гомельскага педінстытута, П. Шрынка — лектара Рачыцкага РК КПБ, А. Валуевіча — настаўніка Дзятлаўскай сярэдняй школы № 1, Я. Юкіна — загадчыка Казловіцкай паслявовай бібліятэкі і інш.

Добрую ініцыятыву праявіла кафедра літаратуры Белдзяржуніверсітэта імя Леніна, работнікі якой вырашылі бесплатна чытаць лекцыі па літаратуры ва ўніверсітэце культуры аўтазавода.

Вялікую работу па прапагандзе музычнай культуры праводзіць Ваўкавыскага музычнага школы і Белдзяржкансерватыва.

Калі ў мінулым годзе ў многіх раёнах арганізавалі галоўным чынам на лектараў з Мінска і абласных цэнтраў, дык пераважна большасць лекцыяў па літаратуры, тэхніцы, эканоміцы, на грамадска-палітычным, медыцынскай і іншых тэмах чытаюць адны і тыя ж лектары.

Цяпер ёсць нямада вынікаў, калі нашы творчыя арганізацыі і саюзы несур'ёзна ставяцца на падбор лектараў для ўніверсітэтаў культуры, калі некаторыя лектары ідуць ва ўніверсітэты без адпаведнай падрыхтоўкі. Так, напрыклад, 16 студзеня бегуча года на факультэце навукі і тэхнікі Гродзенскага ўніверсітэта культуры ў лекцыяй аб электронічных машынах выступіў загадчык лабараторыі лічылна-рашучых машынаў АН БССР тав. Сакочы. На працягу паўтара гадзін лектар гавара

пра лічылныя машыны неапраўдана меў для слухачоў новай, без усялякіх наглядных дапаможнікаў і схем, нават не карыстаўся дошкай і крайдо.

Ва ўніверсітэце мастацкага выхавання, які працуе пры Ваўкавыскім Доме настаяўніка з лекцыяй на тэму «Эпоха, у якой мы жывём» 11 студзеня 1960 г. выступіў член таварыства тав. Касенка. Да гэтай лекцыі ён быў не падрыхтаваны, важнейшых палажэнняў, якія характарызуюць сучасную эпоху, не раскорміў і гаварыў не па тэме.

СУР'ЕЗНЫЯ недахопы дапускаяцца ў прапагандзе музычнай культуры. У раёне ўніверсітэтаў лекцыі па музычнай культуры чытаюцца неспрэчна, шмат увагі аддаецца кампазітарам, якія не займаюць выдучага месца ў гісторыі музычнага мастацтва. На радкіх выпадках, калі лекцыі аб класічных рускай музыцы праводзіцца пэспешна. Так, напрыклад, у Пастаўскім ўніверсітэце культуры лектараў Багамолаў умудрыўся прачытаць лекцыю «М. І. Глінка — заснавальнік рускай класічнай музыкі» за 15 хвілін.

За апошнія гады ў рэспубліцы выраслі свае музычныя кадры, у кожным горадзе і ў многіх раёнах цэнтрах Беларусі ёсць свае музыкантаў, аднак іх мала прыцягваюць да працы ўніверсітэтаў культуры. Звычайна хочь бы Маладзечанск. Тут ёсць музычныя вучылішча і школы, у якіх працуе 30 спецыялістаў, у якіх працуе 30 спецыялістаў, у якіх працуе 30 спецыялістаў, у якіх працуе 30 спецыялістаў.

зацікавіла чытача. Можна, яна не праціпа густу? А можа, і сапраўды няўдала?
— Пісьменнік недасканалы вывучыў жыццё, — гаворыць рабочы.
Папрук заслушаны. Каб напісаць добрую кнігу, трэба добра ведаць жыццё, асродка, пра яго піша. На жаль, бывае і так, што пісьменнікі — тры разы наведзе той ці іншы завод і адразу здае за агляданне ці аповесць. Зразумела, што такіх скарасаваў кніга не будзе мець поспеху ў чытача.

Трэба пагадзіцца, што сапраўдных героў для твораў і сапраўдных жыццёвых канфліктаў можна знайсці неспрэчна і на аўтазаводе. Гэта пацвердзіў і сам аўтазаводца А. Астрэйка. Ён прасторны, утульны, і амаль што ўсе ўжыліся, што жадуў сустрэцца з А. Астрэйкам, М. Танкам, М. Хведаровічам, С. Шухавічам. Пэты чыталі па адным — да верш, потым падпісалі аўтаграфы на кніжках, якія момант было набыць у цэхах, фатаграфаваліся на паміж і адзеквалі на пытанні. Яны былі розныя:

- Што пішаце цяпер?
— Чаму няма твораў пра аўтабуду?
— Калі змогу прыедзеце на завод?
— Я чытаў кнігу... Я нецікава не пісаць.
Найбліж адказаць, чаму кніга не

зацікавіла чытача. Можна, яна не праціпа густу? А можа, і сапраўды няўдала?
— Пісьменнік недасканалы вывучыў жыццё, — гаворыць рабочы.
Папрук заслушаны. Каб напісаць добрую кнігу, трэба добра ведаць жыццё, асродка, пра яго піша. На жаль, бывае і так, што пісьменнікі — тры разы наведзе той ці іншы завод і адразу здае за агляданне ці аповесць. Зразумела, што такіх скарасаваў кніга не будзе мець поспеху ў чытача.

Трэба пагадзіцца, што сапраўдных героў для твораў і сапраўдных жыццёвых канфліктаў можна знайсці неспрэчна і на аўтазаводе. Гэта пацвердзіў і сам аўтазаводца А. Астрэйка. Ён прасторны, утульны, і амаль што ўсе ўжыліся, што жадуў сустрэцца з А. Астрэйкам, М. Танкам, М. Хведаровічам, С. Шухавічам. Пэты чыталі па адным — да верш, потым падпісалі аўтаграфы на кніжках, якія момант было набыць у цэхах, фатаграфаваліся на паміж і адзеквалі на пытанні. Яны былі розныя:

- Што пішаце цяпер?
— Чаму няма твораў пра аўтабуду?
— Калі змогу прыедзеце на завод?
— Я чытаў кнігу... Я нецікава не пісаць.
Найбліж адказаць, чаму кніга не

зацікавіла чытача. Можна, яна не праціпа густу? А можа, і сапраўды няўдала?
— Пісьменнік недасканалы вывучыў жыццё, — гаворыць рабочы.
Папрук заслушаны. Каб напісаць добрую кнігу, трэба добра ведаць жыццё, асродка, пра яго піша. На жаль, бывае і так, што пісьменнікі — тры разы наведзе той ці іншы завод і адразу здае за агляданне ці аповесць. Зразумела, што такіх скарасаваў кніга не будзе мець поспеху ў чытача.

Трэба пагадзіцца, што сапраўдных героў для твораў і сапраўдных жыццёвых канфліктаў можна знайсці неспрэчна і на аўтазаводе. Гэта пацвердзіў і сам аўтазаводца А. Астрэйка. Ён прасторны, утульны, і амаль што ўсе ўжыліся, што жадуў сустрэцца з А. Астрэйкам, М. Танкам, М. Хведаровічам, С. Шухавічам. Пэты чыталі па адным — да верш, потым падпісалі аўтаграфы на кніжках, якія момант было набыць у цэхах, фатаграфаваліся на паміж і адзеквалі на пытанні. Яны былі розныя:

- Што пішаце цяпер?
— Чаму няма твораў пра аўтабуду?
— Калі змогу прыедзеце на завод?
— Я чытаў кнігу... Я нецікава не пісаць.
Найбліж адказаць, чаму кніга не

зацікавіла чытача. Можна, яна не праціпа густу? А можа, і сапраўды няўдала?
— Пісьменнік недасканалы вывучыў жыццё, — гаворыць рабочы.
Папрук заслушаны. Каб напісаць добрую кнігу, трэба добра ведаць жыццё, асродка, пра яго піша. На жаль, бывае і так, што пісьменнікі — тры разы наведзе той ці іншы завод і адразу здае за агляданне ці аповесць. Зразумела, што такіх скарасаваў кніга не будзе мець поспеху ў чытача.

Трэба пагадзіцца, што сапраўдных героў для твораў і сапраўдных жыццёвых канфліктаў можна знайсці неспрэчна і на аўтазаводе. Гэта пацвердзіў і сам аўтазаводца А. Астрэйка. Ён прасторны, утульны, і амаль што ўсе ўжыліся, што жадуў сустрэцца з А. Астрэйкам, М. Танкам, М. Хведаровічам, С. Шухавічам. Пэты чыталі па адным — да верш, потым падпісалі аўтаграфы на кніжках, якія момант было набыць у цэхах, фатаграфаваліся на паміж і адзеквалі на пытанні. Яны былі розныя:

ЗА ЧАСТАКОЛАМ ЛІЧБАЎ

ЦК КПСР у вядомай пастанове выдзяліў, што галоўная задача бібліятэкаў — прапаганда гістарычных дасягненняў ХХІ а'езду партыі, актыўная дамога грамадскасці ў выхаванні і авіянавіна камуністычнай свядомасці культуры-тэхнічнага фарміравання савецкіх людзей. Таму ЦК КПСР павінен задаць у бібліятэках два — тры гадзіны, каб бібліятэкары нігуні чыталі ў кожным населеным уніце, у кожнай сям'і.

Многія бібліятэкі Мінскай вобласці асабліва шырокае сацыялістычнае паборніцтва і ў канцы мінулага года рапартавалі аб поспехах у выкананні сваіх задач. Апрапартаваў і тарадарожскія раёны аддзел культуры. Праўда, рапарат гэты быў скарочаны, таму і зацвярдзіў нас.

У дводні адзначалася, што ў раёне — 1102 двары, а бібліятэкаў нігі чытаюць ужо ў 10147. Калі б ут было пастаўлена кропка, кожнаму было б відаць, што ў раёне многае зроблена, але няма лагач трыба рабіць. Дык жа не! Старадарожскія аддзел культуры і раённая бібліятэка атаяржылі 955 двароў аднесці ў лік неспісьваных! Дайце! Вядома.

Загадчыні Горкаўскай сельскай бібліятэкі працуе Я. Хмялёва. А. Вечар — загадчыні раённага аддзела культуры — характарызуе не як аднаго з лепшых работнікаў. Праўда, яму крыху не падабаюць, што Хмялёва не шануе рагнаў «начальства» рэжа праду ў вочы.

Варта пабачыць некаторы час у Горкаўскай сельскай бібліятэцы, каб пераканацца, што не загалічана — алавак на сваім месцы.

Нам, каб знайсці ў вёсцы гэтую бібліятэку, давядзецца звярнуцца да далапчухі, якія на калгасных двароў улялі ў снежкі.

— Вунь там, у шпакуюні, — махнуў рукой адзін з іх. — самі ўбачыце.

Да мінулага года гэтая бібліятэка знаходзілася пад адным дахам з сельскай Саветам у пасёлку Паскываўскі. Тут, як кажуць, усе сельска-аградарства адміністрацыйны цэнтр: сельскі Савет, лясніцтва, дарожны ўчастак, магазін, саюзы часцей і больш сядзіць жыхары з навакольных вёсак. Тут бы ёй і месца.

Але мясцовым уладам спатрабілася найсці паміжнікаў для аддзялення ўвазні і яны нічога нішта не здолелі прадумаць, якіх... высеці бібліятэку ў другую вёску, дзе знайшлася пуста «хатка на курных ногах».

І гэта пасля таго, як у пастанове ЦК КПСР існа запісана: «Усім установам і арганізацыям забаронена вытарастанне паміжнікаў бібліятэкі ў іншых мэт і перааснаванне бібліятэкі ў горахны паміжнік». Разгледзець пытанне аб магчымым перамяшчэнні бібліятэкі, якія знаходзіцца ў непрыгодных паміжніках, у добраўпарадкаваныя паміжнікі за лік шчыльнасці кантор розных арганізацый і ўстановаў.

Як бачыце, у Старадарожскім раёне ўсё разумеюць па-свойму. Яно і не даўна, калі мець на ўвазе, што пры абмеркаванні пытання аб высяленні бібліятэкі старошня райвыканкома В. Ваньшына на парачанні Я. Хмялёва і завіў: «Вілі чытаюць дзеля забавы, і калі хто захоча, то знойдзе вас і там».

Такія адносіны да бібліятэкі не ўстрывожылі загадчыка аддзела культуры А. Вечара. Ён адчуваў сябе надзвычай спакойна і цалкам два месяцы спрачаўся са старошняй сельскага саўзнаважыцтва таварыства; чыя справа завешчыць вокны ў Горкаўскай бібліятэцы.

У Музеі Якуба Коласа

НА МОВАХ НАРОДАЎ СВЕТА

Іма выдатнага беларускага песьняра Якуба Коласа вядома дэлека за межамі нашай Радзімы. Толькі за апошнія гады выдзелены і перавыдадзены на рускай мове творы «На прасторы жыцця», «У палескай глушы», «Дрыгва», «Новая зямля», «Рыбакова хата», «Сымон-музыка», «На рэстанках», вершы, п'есы і аповяды.

На украінскую мову зрабіла пераклад трылогіі «На рэстанках» Галіна Вігурская. Яна прывезла кнігу ў Мінск і падарвала Літаратурнаму музею Якуба Коласа з аўтографам. Пасля гэтай кнігі, экануацыя твора Якуба Коласа «Вайна-вайна» ў перакладзе на украінскую мову. Ён таксама з аўтографам Галіны Вігурскай.

На узбекскую, туркменскую і казахскую мовы пераклад «Выбраныя вершы» Хамід Алімжан, Атаілаў і Бехжоні, на фінскую — «У палескай глушы» У. Руханен. На польскую мову выдзелены «Дрыгва», «На прасторы жыцця», «У палескай глушы».

Вершы класіка беларускай літаратуры друкаваліся і на нямецкай мове («Сучасная еўрапейская лірыка, 1900—1955 гг.», т. 1). У італьянскай часопісе «Сходняга Еўропа» друкаваліся вершы «Ворагам» і «Не бядуй».

Вялікая папулярнасцю карыстаюцца творы Якуба Коласа сарод дэмакратычных настроеных мас Англіі і Германіі. Яго творы некалькі разоў змяшчаліся ў часопісе «Савецкая лі-

тэратура», які выходзіць на некалькіх мовах свету. У мінулым годзе, напрыклад, Музей народнага паэты атрымаў аповесць Якуба Коласа «Дрыгва» ў перакладзе на італьянскую мову. Кнігу выпусціла Выдавецтва культуры і прагрэсу ГДР. Ёе прывезла Шарота Аліхара, якая жыла ў Берліне і раней пазывалася ў Музеі Якуба Коласа.

У час вайны ў 1943 г. верш Коласа «Фашысцкім бандагам» быў змешчаны ў кітаўскай часопісе «Культура Кітая і СССР», у тым жа годзе верш «Голас зямлі» быў надрукаван у зборніку «Блакітны канверт» (Чуншын), а за год да адкрыцця Музею Якуба Коласа з Кітая наступіла аповесць паэта «Дрыгва» ў перакладзе на кітаўскую мову.

Шмат твораў Якуба Коласа перакладзены на чэшскую, беларускую, румынскую, італьянскую, французскую, карэйскую і іншыя мовы. Многія з іх экануацыя ў музеі народнага паэта.

ФОТАКОПІІ РУКАПІСАЎ

З рукапіснага фонду бібліятэкі Літвыскай Акадэміі навук у Літаратурнаму музеі Якуба Коласа наступілі фотакопіі рукапісных раніх вершаў і блек беларускага паэта («Восень», «Вясна», «Перад наваляшніцай», «За хат сонца», «Ноч», «У дождж», «Ніва», «Зіма», «Лес зямлі» і інш.). Прывезла фота блек трыццаці твораў. Большасць з іх напісана ў Пінкавічах, дзе працаваў Канстанцін Міхайлавіч пасля заканчэння Нясвіжскай настаўніцкай семінарыі.

М. ЖЫГОЦКІ.

Руднянскія артысты

Павалу і аўтарства працаўнікоў сці заваявалі самадзейныя артысты дзянскага сельскага клуба Карскага раёна. У гэтым творчым калектыве каля 20 чалавек — маладыя гаснікі, даяркі, саянікары.

Сараваў гурток узначальвае член та клуба Руднянскі сымгадоўца Іоля Аляксандра Яўсеўна Шульц. Самадзейныя артысты — частка асі ў вёсках Літвяніч, Зышкаві-

Шышы ўсё спакойна», на месцах бек пераем.

Каб адмакнуць ад гэтых спраў, старошня райвыканкома «падаравалі» аддзелу культуры тэкст тэлефоннаграм, замацаваныя двума вышэйнамі подпісамі: уласнаручнай і першага сакратара РК КПБ В. Ваўшына. Цяпер наўгадаю наляўна прынятым пастановам райвыканкома маладзкія панесіліся да старошняй калгасаў тэлефоннаграм з грозным папараджаннем аб суровым пакаранні рывалчых за зрыў кітасеансў і за дрэннае забеспячэнне палівам клубу.

Але і тут моцкі абыйшлі бібліятэкі. Мо' таму, што там цёпла і светла? Не. Ад стану іх работы не залежыць бюджэт раёна.

А. Вечар з задавальненнем канстатуе, што няма парадку толькі ў калгасных бібліятэках, што там холадна і няўтульна, а на ўсіх сельскіх ёсць паліва і святло. Іму, вядома, галава не балела, калі ў тую ж Горкаўскую сельскую бібліятэку на працягу снежня мінулага года не было завезена ні аднаго палена дроў.

Рабоче сельскіх бібліятэкараў яшчэ перашикаркаюць розныя даручэнні, якія часам даюцца сельвыканкомам. Так, напрыклад, загадчыні Дараганскай сельскай бібліятэкі Т. Станічэка больш дванаццаці дзён не адчыніла дзвярэй бібліятэкі, бо сельсавет даваўся ў не правесці падворны пералік жыўбы. Не скончыла яна гэтага даручэння, як ёй падрыхтавалі ўжо другое — складанне пагаспадарчых кніг.

Думаець, А. Вечар усхваляваўся, калі даведаўся аб гэтым? Не. Гэта традыцыйная ява ў раёне.

Хіба ж можна пасля ўсяго гэтага гаварыць пра колькі-небудзь нармальную работу бібліятэкі ў раёне, пра тое, каб кнігі чыталі ў кожнай сям'і?

Іменна тут траба пагаварыць, як разумець словы «дабрыня, каб кнігі чыталі ў кожным двары». Многія разважаюць прыкладна так: «У вёсцы сто двароў і сто чытачоў. Значыць, кнігу чытаюць у кожным двары». Навошта ашукваць людзей і саміх сабе такім паляхам да справы? Няўжо можна лічыць справу зробленай, калі з чатырох пісьменнікаў у ёй толькі адзін перашикаркаюць чытае «Мыйдадзір»?

Над неабыдлай увагай усіх бібліятэчных работнікаў павінны знаходзіцца галоўным чынам людзі працы, тыя, каму траба стварыць будучае, крочыць у заўтрашні дзень. Іменна ім мы абавязаны словам і кнігай дапамагчы ў іх справах.

Цяпер аб «неспісьваным» дварах. Хто стаяць за гэтымі дзікімі іспатраўдзямі неспісьванымі словамі? Старынікі даякі і бабулі, што не магалі ў свой час атрымаць адукацыі? Ёсць і такія. Толькі ж іх не так ужо многа, каб за іх плечы хадзіць сотні калгасных сям'яў, да якіх не дайшлі ў гэтай рабоце бібліятэкі...

Вось, напрыклад, М. Цыганок (в. Залужжа), Ф. Скору і Х. Майлічэка (в. Падарэва), А. Мельнік, А. Пагоўка, Ф. Грынкевіч (в. Навасёлкі) і шмат іншых. Гэты спіс можна было б падоўжыць. Усе яны на розных прычынах не карыстаюцца

ХАРАКТАРСТВО РОДНАЙ ПРЫРОДЫ

Вельмі мала такіх мастакоў, якіх б не зварталіся да пейзажнага жанра. Можна сказаць, такіх амаль няма. Ці не таму, што ў пейзажы мастак асабліва можа выказаць свае пачуцці, як паэт, аб роднай зямлі?

Іншы раз у карціне і сапраўды адчуваецца павізу родных краёў, прыгажосць нашай Радзімы. Але часта гэтая пачуццёвая застаецца па-за творам, глядзяч сам дае тое, чаго няма ў карціне, у якой на першы план выдзяляюць толькі прыём, манера, калорытны мэзкі. Такі пейзаж вабіць толькі ў першы момант, а другі раз глядзячы яго ўжо не хочацца.

Вясёлы нальход вясны перадае мастак А. Гутэль у пейзажы «Вясна на рацэ Явонаўка», напісаным яснымі, чыстымі фарбамі.

Любячы паказваць беларускія жыццёвыя дарогі свайго роднага краю, Вось «Рыбаўская панаша» А. Гутэля. Ранняя вясна. Па ўкраінскай дарога аддала, там-сям відаць мокрая зямля з ледз, бацнай ішчэ мінулагадні травай. Па цёмным асфальце дарогі імацьці гузаўкі з бярвенняў, легкавыя машыны. Вясная непільная змагаецца з холадам.

«Дарога» Я. Зайнава паказана ў пару вясні. Подых ветрыку каляша пахоўкаля дрэваў. Дарога вядзеца і здаецца жывой. Вось-вось праймаюцца па ёй машыны або пройдзе чалавек. Запамінаецца таксама пейзаж Я. Зайнава «Торф». У ім ёсць рысы прыроды, пераўтварэння праца чалавека.

Што характэрна для многіх пейзажаў выстаўкі? Тыповасць выбараных матываў — прыроды Беларусі, умненне выбару не выпадкова, а іменна характэрны для мясцовай прыроды сюжэт. І калі пры гэтым мастак даносіць да глядзца дыханне прыроды, тонкія, часам ледзь уловныя пераходы яе стану, тады перамога поўная. Тады можна сказаць, што мастак не пасіўна спісвае, а выяўляе ў сваім пейзажы «чароўнасць родных мясцін».

Гэтую якасць мы знаходзім у пейзажы А. Шыбёва «Над вёзерам», фарбы якога перадаюць радасны настроі цёлага летняга дня.

Настроём загаснаюча дні працякае пейзаж Г. Азгур «Сенні веча». Утульнасць мяккага зімовага дня перадае «Зіма» П. Крохалева. Блізкі кожнаму, сціплым матывам Беларусі адлюстроўваюць мастакі М. Белянінкі («Статак»), «Зімовае змярканне», П. Гаўрыленка («Мокры дзень»), С. Лі («На рацэ Гайне»), В. Сабалеўскі («Зямля»).

Пейзажы часта падзяляюць на лірычныя і індустрыяльныя. Прычым ад апошніх разумеюць пейзаж, дзе паказаны фабрыкі, заводы, новабудуны і г. д.

Ці варта праводзіць рэзкую мяжу

Часопісы ў ЛЮТЫМ

«ПОЛЫМЯ»

Пад рубрыкай «Нашы сучаснікі» надрукаваны пэма Антона Бялявіча «Слова пра вернага друга», прысвечаная Мікалаю Андрэевічу Аляксеевічу, былому навуковому супрацоўніку АН БССР, які добраахвотна паехаў у вёску і ўзначаліў там адстаючы калгас, каб зрабіць яго перадавым.

Апублікавана некалькі аповядаў і замеліак Лынькова, напісаных на ўражаннях ад пэздэк за мяжу.

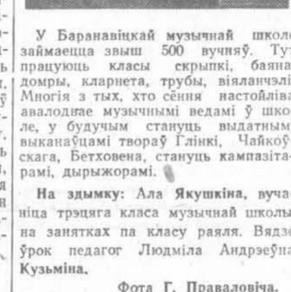
Надрукаваны канец першай кнігі рамана Прыле Пестрава «Серадзібор», трэі аповяданні Івана Навуменкі і аповяданне Ніны Тарас «Агатка».

Як заўсёды, багата прадастаўлена паэзія. Тут вершы Міколы Арочкі, Пятра Прыходзікі, Рыгора Бардуліна, Язэпа Пушчы, Дануты Біэль і Х. Мальцінскага.

Літаратурнае ўважэнне прадастаўлена артыкулам В. Ваўшына «Аб вытоках і станавленні сацыялістычнага рэалізму ў беларускай літаратуры».

З рэцэнзіямі выступілі ў часопісе Р. Сабалеўка — на зборнік аповядаў І. В. Адамчыка «Млечны шлях», Я. Усік — на кнігу артыкулаў Я. Герасіма «Літаратура і жыццё народа» і А. Клышко — на аповесць А. Карпюка «Данута».

У канцы часопіса — старонка гумору «Дзядоўнік на Парнасе» і хроніка.

У Баранавіцкай музычнай школе займаецца звыш 500 вучняў. Тут працуюць класы скарпы, гална, домры, літара, трыбу, вылічальні. Многія з іх, хто сёння настольна апазітае музычнымі ведамі ў школе, у будучым стануць выдатнымі выканаўцамі твораў Глінкі, Чайкоўскага, Бетховена, стаянч кампазітараў, дыржаромаў.

На здымку: Аля Якушкіна, вучаніца трэцяга класа музычнай школы, на занятках па класу раяля. Вядзе ўрок педагог Людміла Андрэеўна Кузьміна.

Фота Г. Праваловіча.

Прастата — добрая якасць

Іван Сіняўскі ў гэтым аповяданні, дзе і ў іншых, пабязгае надаскулівы дэдактычны паўначэрп, што было характэрна для некаторых яго ранейшых твораў. Сюжэт твораў бясхартрасны характар героя стварэнна шляхам паказу нейкага пераломнага моманту ў жыцці. Вось, напрыклад, аповяданне «Лухерка». У навагодняе святэ Коля Матручых, «шустры непаседа», гаворыць на дзела-мароза: «Гэта ж дзед Максім, садоўнік з трыні брыгады». Потым дзед-мароз расказвае дзень, як у дэду мінулыя часы хлопчак Максім «святкаваў» у паліскай доме Новаго год. Пры раздзачы дзедом Максімам падакружылі вымавілі, што Коля Матручыха няма. Сточыць у сваім класе за шафай, ён плакаў. А колькі мы чыталі аповядаў, лабудаваныя прыкладна так: хлопчак абразіў старошняга, за гэта яго абміроўваюць на класным сходзе ці саветыце пісьнерака атрады і ён абразіў сваяго вуну, абідае больш не паўтаряць такіх учынкаў. У аповяданні «Лухерка» само жыццё пераканана героя.

Нідзёна гуцьчы і аповяданне «Бабка, Каця і Пейца». Аднак аўтар дзе-нідзе ўсё ж такі збіваецца на маралізацыю. Асабліва гэта нагадваецца ў канцоўках аповядаў іх. Так, у аповяданні «Дваццаці п'яць рублёў» у двух хлопчачку выпадкова застаюцца грошы, якія яны не паспелі вывуніць салдату. Жаданчы знайсці яго, хлопчачку сустракаюць маёра і расказваюць яму аб усім. Маёр паказвае ім, дзе сустраць салдату, і дадае:

— Толькі глядзіце, не пракурніце яго грошы.

— Ды не, таварыш маёр, мы не курам!

— Малайцы, — пахваліў камандзір, і на яго шырокім загаралым твары з'явілася «цёпла ўсмішка».

У аповяданні «Выпадкі ў полі» Генка і Насія з шыжаско працягваюць з аўсенага поля казані. Рукі і востры ўзбудзена конош дзядка Тодар, Дзед расказваюць яму аб сваім учынку. Дзядка Тодар «пахваліў работ і нават пабіваў яго прыкладку пачаставаць іх цукеркамі».

Можна гэта і гучала б добра, калі б кожнае з аповядаў было надрукавана асобна, але калі яны ўключаны ў адзін зборнік, то гэта стварэе ўражэнне паўтарэння, непатрабнай надаскулінасці. Але гэтак толькі ў асобных аповядаваннях. Умогуле ж кніжка напісана ўжо не пісьменніка, які ведае юнага чытача, яго жыццё. І таму аповяданні, акрамя выхавачага, маюць і пазнавальнае значэнне.

Мова аповядаванняў стварэе пачуццё блізкасці да герояў, яна жывая і, як мы ўжо адзначалі, прстая.

А. ГАРДЗІЦКІ.

На экране — фільмы Кітая

14 лютага саўзнаўца 11 год з дня падпісання дагавору аб дружбе, сяюзні і ўзаемнай дапамозе паміж Савецкім Саюзам і Кітаўскай Народнай Рэспублікай. У сувязі з гэтай знамянальнай датай з 11 па 16 лютага на гарадскіх і сельскіх кінастанцоўках Беларускай паказваюцца кітаўскія кінафільмы.

У вялікай цікавасці беларускіх глядзцаў патраўляецца кінакарціны «Баскетбалістка № 5», «Агі на граніцы», «Вірыонае насенне», «Ляльчань і Дун-дун», «Заніскі медасцеры», «Сірына Сой Цю-ін», «Аблалення спяткоўка», «Крылаты абаронцы», «Звычайная прафесія», «Чараўнічкі ліхтар», «Гун Ся» і інш.

Фільм «Пешмы з фронту» расказвае аб працоўным падвизгу кітаўскіх жанчын, якія прывалі сямю і мужоў добраахвотнікаў на карэйскую вайну, развізаную амерыканскай імперыялістамі.

Сенная дружба аднае кітаўскіх і савецкіх кінематграфістаў. І сумесным намаганніям створана некалькі хранікальна-дакументальных карцін.

У дні паказу кітаўскіх фільмаў на экраны рэспублікі будзе шырока дэманстрацыя карлярова савецка-кітаўскай кінааповесці «У адзіным страі» — цікавае і хваляючае аповяданне пра будаўніцтва на адной з вялікіх рэк Кітая буйнай гідрэлектрастанцыі, якая не толькі дае электраэнергію, але і назаўсёды абароніць паўднёвыя раёны ад забуралення паводак. Фільм уласнае непарушную дружбу народаў Савецкага Саюза і Кітаўскай Народнай Рэспублікі.

У гэтыя дні будуць паказаны кітаўскія хранікальна-дакументальныя карціны «Вялікі Сун Ят-сен», «Жыццёвы шлях Лі Ся», «Вяселье песьні і танца», «Іскра разгарэлася», «За вялікі скачок у вёсцы», «Гінеў 600 мільянаў» і інш.

Н. КУЗЬМІЦКАЯ.

ПА СЛЯДАХ НАШЫХ ВЫСТУПЛЕННЯЎ

«Не на сваім месцы»

Пад такой назвай у 5 нумары нашай газеты за г. б. была змешчана заметка І. Астрэгаўскага «Не на сваім месцы», у якой крытыкавалася работа Гомельскага аблігінгандлюс.

Начальнік Упраўлення кінаграфіі гандлю Гомельскага Міністэрства культуры БССР тав. С. Патучыч павелічыў рэдакцыю, што сапраўды ў Гомелі ў Гомельскай вобласці кінаграфіям праддзелае кнігу ў 1960 г. на 1500 руб. менш (у пераліку на новыя грошы), чым у 1959 г. Большасць частка магазінаў аблігінгандлюс не выканалі гадавы план таваразаварту.

На складзе № 3 выяўлена буйная недастатка. На Мазырскім складзе сабралася перададзены літаратуры больш чым на 300 тысяч рублёў.

Начальнік Гомельскага аблігінгандлюс тав. Варшона за грубая адносіны да падначаленых і невыкананне плана таваразаварту зроблена папярэджанне.

Ф. ЛЕИТМАН.

КААРДЫНАВАЦЬ РАБОТУ МУЗЫКАЗНАўЦАў

Каб лепш веці распрацоўку важнейшых пытанняў гісторыі беларускай музыкі, неабходна дабіцца поўнай каардынацыі ўсіх навуковых, творчых устаноў і музыкантаў-аўтараў рэспублікі. З гэтай мэтай правільнаму Акадэміі навук БССР стварылі кампазітарам А. Аладаў, Я. Цікоці, У. Алоўнікаў, А. Багатыр, музыкантаў І. Блаважчанскі, Г. Пітовіч, народнай артыстка ССР Л. Александровска і інш.

За апошнія два — тры гады выйшлі з друку два зборнікі «Беларускае мастацтва» (выдавецтва Акадэміі навук БССР) і «Навукова-метадзныя запіскі Беларускай кансерваторыі», прысвечаныя даследаванню асобных праблем професійнай і народнай музыкі і музычнай эстэтыкі. Пачынаюць з'яўляцца вылікі фальклорнай працы па збору музычнага матэрыялу і публікацыі народных песень. Тут асабліва трэба адзначыць апублікаванне двух тамоў беларускіх народных песень у зборніку Р. Шырма і зборніку «Песні беларускага народа», складзеныя Г. Пітовічам.

Цяпер ужо закончылі, але яшчэ не апублікаваны навуковыя працы некаторых супрацоўнікаў Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР, Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі і Саюза кампазітараў БССР. Высветлілася, што музыкантаў ахопліваюць шырокае кола пытанняў і актыўна ўдзельнічаюць у напісанні гісторыі беларускай музыкі, музычнага тэатра, харавой музыкі і народнай песні.

Пашырае даследаванне савета з удзелам многіх музыкантаў, якое абдыло дзямі, было прысвечана абмеркаванню даклада старэйшага навуковага савета, кандыдата філасофскіх навук А. Ладзінскага «Аб стане, задачах і перспектывах развіцця беларускага музыкантаўства».

Дакладчык паведаміў, што за дзесяць год (1950 — 1960) напісаны невялікія працы аб беларускай савецкай музыцы, народнай песні, аб украінска-беларускіх фальклорных сувязях. Да Доклада Беларускага мастацтва і літаратуры ў Маскве ў 1955 г. быў выдзелены зборнік артыкулаў і нарысаў аб тэатры і музыцы. Пазней з'явіліся брашуры «Беларуская музыка за сорак год», «Беларуская ССР» (3 серыі «Музычная культура народаў ССР») і рад папулярных прац, прысвечаных асобным музычным жанрам, творчым калектывам і дэячам мастацтва. Сярод іх — нарысы аб народным аркестры, харавой капэле, беларускай оперы, народным ансамбл і танца, сімфанічнай музыцы, пра М. Аладава, Р. Шырма, П. Шыдлоўскага і інш.

Навуковы савет будзе займацца пытаннямі каардынацыі навукова-даследчай работы і збору музычнага фальклору, разгледзіць пытанні падрыхтоўкі музыкантаўскага кадры і г. д.

Савет разгледзеў і абмеркаваў планы навукова-даследчых работ музыкантаўскага Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору, Беларускай кансерваторыі і Саюза кампазітараў, а таксама зацвердзіў перспектывы план работы па праблеме «Гісторыя беларускай музыкі» на 1960—1961 гг.

Б. СМОЛЬСКИ.

«Вось і ўсё комплекснае механізаванае з'вязно. Іх толькі двое: Г. Жура (злева) і яго напарнік А. Карап. Узровень сучаснай сельскагаспадарчай тэхнікі, яны могуць змяніць да сотні чалавек на вырошчванні кукурузы і іншых культур».

Фота М. Смысленка.

Як у нас на трактарным...

У студзені на Мінскім трактарным заводзе праходзіў агляд мастацкай самадзейнасці рабочых і служачых. На клубнай сцэне выступалі харавыя, танцавальныя, музычныя, драматычныя калектывы, дэманстравалі сваё мастацтва салісты.

І вось у мінулыя дзень у Беларускай тэатры оперы і балета адбыліся заключныя канцэрт вядомага агляду, у праграму якога ўвайшло 60 разнастайных і змястоўных нумароў.

Шчырашча і задушыўнасцю вызначалася спяванне харавога калектыву трыццаці механічнага цэха (хармайстар — тэхнолаг В. Маджуга). У рэпертуары хор — песня «Ленін, партыя, мір» С. Тулікава, «Песня аб трыпной малодасці» А. Пахмутавай, «Бярэз» М. Фраўкіна.

В. Маджуга — сапраўдны энтузіст і аматар самадзейнага мастацтва. Вось чаму высокім професійным майстраваннем адзначалася выступленне і другога творчага калектыву пад яго кіраўніцтвам — аркестра народных інструментаў механічнага цэха.

Танцавальныя нумары праграмы — «Беларуская ўрадаўная», харэаграфічныя малюнак «Прыезд маракі ў родны калас» — вабілі цікавым вы-

рашэннем сучаснай нацыянальнай тэмы, зладжанасцю малюнка, юнацкім запалам. Гэтыя нумары паказваў танцавальны калектыў клуба трактарнага завода (кіраўнік М. Чыскаў).

Незвычайнай жывакасцю, вясёласцю была праекцыя «Лявоніха» ў выкананні танцоўраў інструментальна-штатпавага цэха.

З задавальненнем сустракалі выступленні чытальнікаў: разметчыка Л. Басмертнага, які з мастацкім густам прачытаў вядомы твор М. Горькага «Хан і яго сын», рабочага-сталара А. Вішня «На футболе», самадзейнай артыстка С. Скіра, што вяла праграму канцэрта і прыняла ўдзел у адной са сцэн з камедыі А. Астроўскага «Ваўкі і авечкі».

З разнастайным рэпертуарам выступілі канцэртныя спявакі. Пачынаў з песнямі У. Алоўнікаў, І. Любіна, М. Фраўкіна выконвалі арні і песні з опер А. Арэскага, Дж. Вердзі, С. Гулака-Арчымоўскага, раманы і песні С. Манюшкі і І. Штрауса. Выдатны вакальны здольнасці паказалі Э. Барчук, Р. Басмертнага, Ю. Дзяргун, І. Ларын, Я. Смалянскі, В. Шыдлоў. Уладальніца прыгожага голасу Н. Валюжніч праспявала рускую народную песню «Помню, я шчы маюдачкай была». Шкада, што ў выкананні гэтай твора ёсць налет таннага эстрадансці.

Урачыста прагучала песня трактарбуаўнікоў самадзейнага кампазітара А. Мамантэва на словы зоднага паэта Н. Гараніна. Яе выканаў зодны хор заключным нумарам праграмы.

Г. ВАСІЛЬЕВ.

КАЛІ ТЫ ДАЎ СЛОВА...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Жудо са сваім напарнікам не пакідаў поля. Лета выдалася з частымі дажджамі, з непагодай. Рыхліць міжрадкоўі завалоўвае часцей, чым было прадугаджана. Словам, ні часу, ні працы хлопцы не шкадавалі.

Затое ж і кукуруза ўрадыла на славу! Браті абавязальнасць атрымаць па 700 цэнтнераў з гектара, а прыкнілі — выхадзіла больш тысячы. Пры ўборцы і сіласванні атрымалася з 1165 цэнтнераў зальна-масы з пачаткамі на кожным гектары з усеі плошчы! Такага багата-сакавітых кармоў калас не меў яшчэ ніколі. На кожную карову было закладзена на 26 тон кукурузанага сіласу. Сабеконт рублёра сіласу знізіўся з саміх цэнтнераў 86 калеек у 1959 г. да 87 калеек у 1960 г. (у старых грошак), г. зн. знізіўся ў дзевяць разоў.

Было чым здзівіць калгаснікаў. І не толькі свайго калгаса... Восень прынесла абодвум механізатарам і асабліва Генадзе Жура, не менш клопатаў, чым было іх у час летніх палавых работ. На сходах, нарадах, семінарах — і ў калгасе і ў раёне — усюды даводзілася расказваць, дэманстраваць.

Прайшоў нейкі час. А тойніч Жура вынікі і райком партыі. Першы сакратар райкома тав. Тар-січ галінуў на яго загадкава, усміхнуўся і спытаў:

— Кажуць, ты не любіш прамоў. Гэта праўда?

— Так. Але толькі сваіх, уласных.

— Шкада, — уздыхнуў сакратар.

— А што таго?

— Хатэлі цібе ў Маскву паслаць, на Пленум ЦК КПСС...

— Вы жартуеце?! — захваліваўся Жура.

— Які там жарты, — заклапочана адказаў сакратар і паказаў тэлеграму з аблома партыі. — Словам, рыхтуецца. І прамоў напішы на ўсякі выпадак.

Гэтага падзея звалілася, можна сказаць, як снег на галаву. Было чаго хваліцца. Але — дзіўная рэч! Чым больш ён думаў аб пазеды на Пленум і гавараў аб гэтым у трактарнай брыгадзе тым больш супакойваўся.

Прамоў пісаў калектываў. Яна змянілася на гэтыя старонкі машынапісу і складалася з дзюх частак: аб поспехах з'вязна і з'вязна аб забеспячэнні тэхнічнай і запаснымі часткамі.

— Калі ўжо так паводзіць у нас, што на Пленум партыі запрашаюць простых працоўнікоў і праслухоў-

ваюцца да іх, то трэба падрыхтавацца і выступіць як мае быць, — раз-праваў Генадзе Жура.

«І вось ён у Маскву. Напоўненым незабытым уражаннем імі дні работы Пленуму. Генадзе не праніскае ніводнага слова з выступленняў, з аўтаў Мікіты Саргеевіча Хрушчова. А аўтаў млага, асабліва крытычных... Па-бывому разглядаўся надзвычайна пытанні далейшага развіцця сельскай гаспадаркі.

На адным з паслядзённых Генадзе чуе, як некаму даюць слова і затым: «Падрыхтавацца таварышы Жура, механізатару калгаса «Прамога» Магілёўскай вобласці...» Сар-ца застала часцей. Ён устаў і з сароднік радой падыйшоў у першыя бліжэй да трыбуны.

Хваліўся? Не тое слова... Было, зразумела, хваліўся. Але да яго залучыліся яшчэ і нейкае пачуццё называлася моманту, урачыстасці і прызнатасці, адказнасці за справы сельскай гаспадаркі. Не толькі ў сваім калгасе і раёне... Разам з тым яго не пакідала ніякая пачуццё гонару за свой калгас, за тэрыторыю, з кым разам працаваў.

Зноў называюць яго прозвішчам. Ішоў да трыбуны разамішчыць крокам і, здавалася, увесь свет глядзеў на яго. На нейкі момант перад трыбунай разбуліўся. Зірнуў на пра-дзім — а ён воль, побач, за тры — чатыры крокі... Мікіта Саргеевіч вельмі кінуў яму, як бы падба-дзёрваючы: «Смялей, механізатар!»

А можа толькі так здолела? Генадзе разгарнуў скручаную ў трубку сваю прамоў і, не глядзячы ў яе, выгукнуў:

— Таварышы!

Сказаў і чамусьці не пачуў уласна-га голасу. Адчуваючы сваю замкну-ту, падумаў: «Можна, пасмеіваюцца ўжо ў зале з маймі вядоўнасцямі? Ці яшчэ горш — глядзячы спагалдзімімі позіркамі спачування?»

Генадзе нясмела падняў вочы і глянуў на людзей, што сядзелі ў ялізнай зале. Не нічога такога... Усе спакойна сядзелі, сур'ёзна і добра-змычліва глядзелі на яго, чакалі...

На сарцы адрозу стала лягчэй. Супакойце, усміхнуўся і пачаў гаварыць.

Далей усё было так, як апісана ў справаздачах аб рабоце Пленуму. Час ад часу ў зале і ў прэзідыуме чуліся воплескі, што яшчэ больш падбадзёрвала прамоўца. А калі ён паведаміў, што сабекошт кукурузана-га сіласу пачынаўся ў дзевяць разоў, то пачуў з прэзідыума голас М. С. Хрушчова:

— Малайці!

Пахвала прыдала стоўкі бада-расці і смеласці, што Генадзе не-прыкметна адраваўся ад тэсту і расказаў, як з'вязно змяніла ў пра-цы больш 70 чалавек, што ў калгасе да апошняга да гадзі павялічыла-ся прадаўжа жыццёва амаль у тры разы, што толькі на працягу 1960 г. надой ўрады на 337 кілаграмаў ма-лака на карову. Калгас выканаў план прадажу яго дзяржаве на 130 і маса — на 149 працэнтаў.

Значную частку прамоў Жура прысвечіў недахопам, якія перашка-джаюць калгаснай вытворчасці ру-хана наперад. Ён гавараў і пра машыны, якія вельмі патрэбны сель-скай гаспадарцы, але якія яшчэ няма, і пра запіленыя часткі. Калі дай-шло да кукурузных сеялак і каліброў-кі масені, Мікіта Саргеевіч зноў зрабіў заўвагу — у адрас калібро-вацых заводуў. Калгасны механі-затар згадаўся і працягнуў прамоў.

— Самым важным і адказным для сабе і ўсяго калгаса я лічу новае абавязальнасць з'вязна на 1961 год. Выбранна сёлета атрымаць 1200 цэнтнераў з гектара з'вязнай масы з пачаткамі на плошчы 110 гектараў.

З трыбуны ён ішоў над воплескі ўсёй залы. «Мне пераш, — думаў ён, — а такое давер'е нельга не апра-дзіць».

Пасля вяртання з Масквы Генадзе Жура даводзілася млага рас-казваць аб рабоце Пленуму, пра сустрачкі, поўныя знаёмствы з пера-давымі механізатарамі іншых рэспуб-лікі і абласцей.

Аднойчы ў падзею ў канторы праўдзіна сабраўся кіраўнік калгаса і спецыялісты Прайшоў і стар-шыня райвыканкома Іван Саргеевіч Паўлаў. Трэба было абмеркаваць план работы трактарнай брыгады і ў прыватнасці комплекснага механі-заванага з'вязна. Гэта ж не жартакі: 1200 цэнтнераў! Вызначалі ўчасткі, абавязальнасць навуцэны тэхнікі, скла-лі спіс машын і прылад, якія трэба закупіць. Прыкнілі, колькі і якіх сапрабітка ўгнаенняў.

— А ці не заката высока ўзляў? — усміхнуўся нехта з брыгадзіраў. — Глядзіце, каб пасля не было сорам-на.

Усе папярнуліся за Жура, што ён ён скала.

— Думаю, што справімся, — ад-казаў Генадзе. — Наша з'вязна яшчэ дадаткова абавязальнасць вырашціць і ўборці 30 гектараў ільну і шэсьць гектараў цукровых буракоў.

Абавязальнасць сапраўды высока-е. Але выканаць яго даў слова кам-уніст Генадзе Жура. А слова кам-уніста — пверда.

М. РАЖКОУ.

Навіны культуры

Лекцыя-канцэрт, прысвечаная 60-годдзю з дня смерці італьянскага кампазітара Дж. Вердзі, адбылася ў Мінскім кінатэатры «Прамога». Аб творчым шляху кампазітара слухачам расказаў супрацоўнік гарадской нотнай бібліятэкі М. Жукавічкі. Ары з опер «Травіата», «Рыгелета», «Баль-маскарад» выканалі заслужаная артыстка БССР Т. Пастушкіна і Д. Зубрыч.

Для працоўных Гродна і Брэста Беларускае дзяржаўнае філармонія наладзіла сольныя канцэрты спявака Д. Зубрыча і заслужанага артыста БССР Іванкіста А. Астрамечкага. Праграму канцэртаў склаў творы беларускіх, рускіх і замежных аўтараў.

У канцэртах выступілі А. Надзіна (мастацкае чытанне) і піяністка А. Стэрліна.

Універсітэт музычнай культуры адкрыўся ў Мінскай 26-й сярэдняй школе. Для вучняў 8—10 класаў адбылася першая лекцыя-канцэрт, прысвечаная творчасці выдатнага савецкага кампазітара І. Дунаеўскага. З лекцыяй аб творчасці кампазітара выступіў М. Жукавічкі. Шэраг папулярных песень І. Дунаеўскага выканалі В. Прышчэпінскі, А. В. Дуброўская, Э. Зігер, М. Марозава.

У Вільнюсе з поспехам праішло выступленне саліста Беларускае дзяржаўнага тэатра оперы і балета

народнага артыста БССР І. Балочіна. Вядомы беларускі спявак прыняў удзел у спектаклі Літоўскага тэатра оперы і балета — оперы А. Рубін-штэйна «Ваман», у якой выканаў партыю Сінадала.

З вялікім сольным канцэртам І. Балочіна выступіў перад працоўнымі Бабруйска. У праграму былі ўключаны творы І. Любіна, А. Туранкова, У. Алоўнікава, арні з опер, раманы і песні рускіх і замежных аўтараў.

Г. ВАСІЛЬЕВ.

СТУДЫЯ ТЭАТРАЛІЗАВАНАГА АПАВЯДАННЯ

ЛЕНІНГРАД. Пры Палацы культуры імя С. М. Кірова чатыры гады працуе студыя тэатралізаванага апавядання. За гэты час яе калектыв падрыхтаваў 18 спектакляў і канцэртаў. Цяпер студыя рыхтуецца да новай праграмы.

На здымку (злева направа): кіраўнік студыі П. Сідарэў, рэжысёр з машыністкі Н. Лукіной і студэнтка Ленінградскага ўніверсітэта Л. Гусевай апавяданне С. Цвейга «Гувернантка».

Фота Н. Науменка і П. Фёдава. Фотарэдакцыя ТАСС.

БЛІЖЭЙ ДА ЖЫЦЦЯ, ДА СУЧАСНАСЦІ

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

ад яе? Але і ў такім выпадку як не радавацца яе ўскатамі і росту. Няўжо толькі так можна сёння ўзяць сённяшняму Беларусі:

Мокры край. Дажды і сонца.

Вільняць сонечнага лета.

Жарыба бяжыць на лузе.

Радасна здарыцца хвост.

Шлы востры востры востры.

Над крайняй мордай гэтай.

І глядзячы спакойна коці.

На ільбены дзіўны мост.

З такім жа пачуццём напісаны і вершы, які пачынацца даволі гучна: «О, мой судовны край». Тут ёсць малючкі прыроды, перадацца настрою. Але не бачна ўспрыняцця сённяшняга чалавека, гораў навага часу, не адчуваецца перадацца кінуцтва жыцця. Над гэтым паэту трэба сур'ёзна задумацца.

На нашу думку, удобяе паэту вершы «Гуслі-лебелі ў лугах з'вязных». Хоць ён не пабудзіў абстрактнасці, хоць пільс сучаснасці ў ім таксама «пра-шуптавацца» слаба, але патрыятычна-пачуццё знайшлі ў ім арны ад-дэстрацыя. І мы захвалімся такімі радкамі:

Кроў далі мне палівы і пошні.

Голас-бор дрымуць і чарот.

Я з тэбю да крыні апошняй.

Мужыч мой, адвечны мой народ.

І калі ў твае глыбіні лягу...

Дай мне ціхі спыт тваіх біроў

За любоў, за веру, за адвагу

Сіпных песняў, што табе прынес.

Хараша сказана, з глыбінім пачу-тцём. Вось і трэба прынісці такія